

BAĞ-KUR'LULAR KÖLE Mİ?

Prof. Dr. Ali Rıza OKUR*

2002 yılının Türkiye Cumhuriyetinde sosyal güvenlik alanında korkunç ve akıl almaz düzenleme ve uygulamalarla karşı karşıyayız. Zaman zaman bu sütunda diğer dergi ve kitaplarda bu konulara değinmeyi görevimin bir parçası sayıyorum. Bu yazıda değinmek istediğim konu Bağ-Kur.

Bağ- Kur'lu 1980'lerden beri benimsemiş olduğumuzu söylediğimiz liberal ekonomik sistemin temel taşı olması gerekirken, sosyal güvenlik açısından hep ikinci sınıf vatandaş statüsünde kalmıştır. İşte bu iddiamın gerekçeleri:

1. Bağ-Kur'lu sosyal güvenliğe işçi ve memurdan çok sonra 1971'de 1479 sayılı kanunla kavuşmuştur. Başlangıçta sadece malullük, yaşlılık ve ölüm açılarından getirilen güvence kapsamına, 1985'ten sonra sağlık yardımları da eklenmiştir.

2. Bu alanda belirsizlik ve keyfilik sistemin bir özelliği olarak yıllarca sürmüş ve sürmektedir. Başlangıçta 12 olan basamak sayısı 1987'de 24'e çıkarılmış, fakat bununla birlikte eski sigortalılar için tanınması gereken borçlanma imkanı (24 basamağa intibak ve eşitlik açısından) yıllarca sonra oldukça ağır koşullarla tanınmıştır.

3. Basamak göstergeleri ilk yıllarda (1972-1979, 1979-1981) birkaç yıl geçerli olurken sonra her yıl (1982-1983), daha sonra da yılda iki kez (1984-1992), ve nihayet bazen iki bazen altı bazen de üç ayda bir değişir hale gelmiştir. Aylık prim oranı sabit olmakla birlikte (%20) gösterge artışları prim artışlarını da birlikte getirmiştir. Hatta bazı dönemlerde gösterge artışları, Resmi gazetede yayınından önce, aracı bankalara gönderilen tebliğlerle yürürlüğe sokulmuştur. (bkz. Ali Güzel, Ali Rıza Okur; Sosyal Güvenlik Hukuku, 4.

* Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Çalışma Ekonomisi ve Endüstri ilişkileri Bölümü Öğretim Üyesi.

Bası, İstanbul-1994, s.392, dn.19). 1999'da gösterge/basamak sistemi gelir/basamak sistemine dönüştürülmüş, keyfilik daha da artmıştır.

4. Aylık primler konusundaki bu keyfi ve değişken uygulama, 1985'ten sonra başlatılan sağlık sigortası primleri için daha da farklı bir boyutta sürdürülmüştür. Sağlık primi oranı başlangıçta %8 iken daha sonra %10'a 1982'den itibaren %12'ye 1992'de %15'e nihayet 2002'de %20'ye ulaşmıştır. Ayrıca 1999'da 4447 sayılı kanunla dahiyane bir buluşla ilk sekiz basamakta sağlık sigortası priminin hesaplanması açısından bulunulan basamak değil 8. basamak göstergesinin esas alınması öngörülmüştür. 8'den sonra ise bulunulan basamak göstergesi esas alınacaktır. Böylece Bağ-Kur'luya darbe üstüne darbe indirilmektedir. Yıllardır ikili bir değişkenlik açmazı içinde olan Bağ-Kur'lu (gösterge-katsayı), sağlık primleri açısından dörtlü bir girdaba sürüklenmiştir. (gösterge, katsayı, oran, basamak). Gerek aylık gerekse sağlık primlerinin tümünü Bağ-Kur'lu bizzat ödediğinden, aylık prim yükü gelir basamağının %40'ını (ilk 8 basamaktaki giriş keseneği ile ve basamak yükselme primleri ile %50'yi , 47,5'i normal olarak da %42'yi) bulmaktadır. İşveren ve devlet katsayı nedeniyle bu oran işçilerde %14, memurlarda ise %15'dir.

5. BAĞ-KUR'LULARA SON DARBE. Bağ-Kur son aylarda bir taraftan, 1479 sayılı kanununun 45-46. maddeleri gereğince bağlanan ölüm aylıklarını (eşe ve çocuklara bağlanan aylıkları) üstelik de hak sahiplerini "SAHTEKARLIKLA SUÇLUYARAK" KESMEKTE (bkz. Akşam Gazetesi, 3.12.2001, Kerim Subengi), bir taraftan da yeni bir KIYIMA hazırlanmaktadır.

Yaşlılık aylığı almakta olan Bağ-Kur'lular fiubat 2002'nin sonuna kadar yaşadıklarını ispat edemezler ise aylıkları kesilecektir. Kanunda yaşlılık aylığının ne zaman kesileceği bellidir. O da sigortalının çalışmaya başlaması ve aylığının KESİLMESİ TALEBİNDE bulunmasıdır. Bunun dışında kurum sigortalının tek kuruluşuna dokunamaz. Eğer ortada kanunun aradığı koşullara aykırılık, sahtekarlık varsa bunu kanıtlar ve ondan sonra bağladığı ölüm veya yaşlılık aylığını keser. USUL HUKUKUNUN ispat konusundaki temel kuralı HERKESİN KENDİ İDDİASINI İSBAT ETMESİDİR. Bunun

Kamu-İş; C: 7, S: 2/2003

tersine en küçük davranış bile hukuka aykırıdır, HUKUK DEVLETİ İLKESİ ile bağdaşmaz.

BAĞ-KUR'un varlık nedeni üyelerine hizmet etmektir. Yoksa onları SAHTEKARLIKLA suçlamak, aylıklarını kesmek değil. Hizmet vermekten kaçmak için sergilenecek her davranış, hele YAfiADIĞINI İSBAT ET gibi Çin işkencesini andıran davranış ve uygulamaların sonucu, ancak kurumu hesaplanamayacak maddi ve manevi tazminat davalarına sürüklemek olur.

SAYIN BAKANIM, SAYIN GENEL MÜDÜRÜM,

HUKUK, İNSANLIK, ADALET, İNSAF adına, 32 yılını sosyal güvenliğe adanmış bir öğretim üyesi olarak, Bağ-Kur'lulara yapılan bu çağdışı davranışlardan vazgeçilmesi için sizlere yalvarıyorum.

BU HAKSIZLIKLARA BİR SON VERİN, HUKUKA DÖNÜN.
SİZLER O MAKAMLARDA BİZLERE HİZMET İÇİN
VARSINIZ,
YOKSA BİZLER SİZLERİN BİRER KÖLESİ DEĞİLİZ.

Hukukta, adalette, sevgide buluşalım.